

SPRAWOZDANIE

z działalności merytoryczno-administracyjnej
w 2020 roku

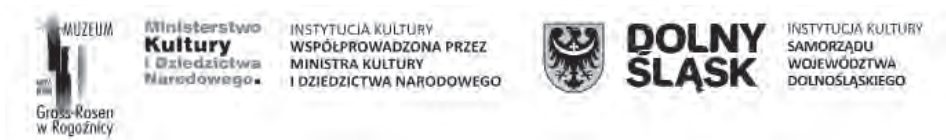
Wałbrzych, styczeń 2021

**Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy.
Niemiecki nazistowski obóz
koncentracyjny i zagłady (1940–1945)**

**Sprawozdanie
z działalności
merytoryczno-administracyjnej
w roku 2020**

Wałbrzych, styczeń 2021

Projekt okładki, łamanie tekstu, druk:
Pracownia Informatyczno-Wydawnicza
Muzeum Gross-Rosen

MUZEUM GROSS-ROSEN
Wałbrzych, ul. Szarych Szeregów 9
tel. 74/842 15 80, tel./fax 74/842 15 94
e-mail: muzeum@gross-rosen.eu
www.gross-rosen.eu

DZIAŁ NAUKOWO-BADAWCZY

I/ Prace naukowo-badawcze

1. Projekt „Żydzi polscy w KL Gross-Rosen”:

Zakończono pisanie tekstu publikacji oraz opracowano mapy „Żydzi polscy w systemie KL Gross-Rosen” i „Filie KL Gross-Rosen powstałe w wyniku przejścia obozów pracy przymusowej dla Żydów Organizacji Schmelt”.

Konstrukcję książki zaplanowano tak, by los Żydów, którzy trafili do obozu koncentracyjnego Gross-Rosen pokazać w szerszej perspektywie na tle zachodzących zmian na ziemiach polskich. Praca składa się z pięciu rozdziałów, w których przedstawiono losy obywateli żydowskiego pochodzenia deportowanych do filii KL Gross-Rosen z różnych części ziem polskich, stanowiących odrębne jednostki administracyjne: z Górnego Śląska i Zagłębia Dąbrowskiego, z tzw. Kraju Warty, z obszarów Generalnego Gubernatorstwa. Przedstawiono warunki pobytu i pracy w poszczególnych filiach, do których trafili. W ostatnim rozdziale omówiono końcowy okres funkcjonowania systemu Gross-Rosen w 1945 roku, likwidację poszczególnych filii, w których przebywali polscy Żydzi, ewakuację i marsze śmierci, a także losy chorych pozostawionych w podobozach i ich wyzwolenie przez wojska radzieckie.

2. Realizowano temat „Transporty więźniów kierowane do KL Gross-Rosen i chronologia wydawanych numerów obozowych”:

W tym rozległym temacie prowadzono analizy materiałów źródłowych i literatury, w wyniku których poszerzono lub sprecy-

zowano wiedzę o transportach już zdefiniowanych oraz ustalono kilka nowych, które wypełniły luki w budowanej chronologii. Praca ta uściśla naszą wiedzę w zakresie obszarów, z których w poszczególnych latach kierowano transporty do obozu, ich specyfiki, liczebności oraz zasad formowania. Pozwoliła także ustalić obszary, z których wysyłano tzw. transporty zbiorcze, w których umieszczono mężczyzn więzionych uprzednio w kilku więzieniach w różnych miastach.

Poszerzono zakres numeryczny transportu skierowanego do KL Gross-Rosen 6.01.1943 r. przez wrocławską placówkę gestapo. Podjęto przeszukiwanie odtwarzanej kartoteki numerycznej więźniów Gross-Rosen, celem ustalenia imiennej listy więźniów tego transportu. Byli wśród nich m.in. polscy i rosyjscy robotnicy przymusowi wykorzystywani do pracy na Dolnym Śląsku, a także dotychczasowi więźniowie wychowawczego obozu pracy wrocławskiego gestapo – AEL Rattwitz odsyłani na bezterminowy pobyt w obozie koncentracyjnym.

Przeszukano odtwarzaną kartotekę numeryczną więźniów Gross-Rosen, celem ustalenia imiennej listy więźniów skierowanych 8/9.06.1944 r. transportem z rozszerzonego więzienia w Radogoszczu oraz innych więzień z terenu Łodzi. Pozwoliło to ustalić fakt, że znaczną grupę mężczyzn z tego transportu aresztowano w Pabianicach. Dla części więźniów przywiezionych tym transportem ustalono fakty z ich dalszego pobytu w Gross-Rosen: przeniesienia do któregoś z obozów filialnych (często jest to AL Dyhernfurth II), odesłania do innego obozu koncentracyjnego, ewakuacji w 1945 r. Dane z kartoteki weryfikowane były z innymi źródłami. Praca ta pomoże zakończyć zadanie ostatecznego ustalenia liczebności transportu.

Ustalono nowy transport kobiet narodowości żydowskiej, obywaterek m.in. Słowacji i Węgier, przyjętych w Gross-Rosen nie wcześniej niż 10/11.08.1944 r. Transportowi wydano numery obozowe, które chronologicznie powinny być wydane w ostatnich dniach lipca 1944 r. Wskazuje to na fakt, iż transport był

wcześniej zapowiedziany i zarezerwowano dlań numery obozowe już w końcu lipca. Więźniarki należały do wielkiego transportu, liczącego około 2000 kobiet, odesłanego z KL Płaszów do KL Auschwitz; według ustaleń historyk niemieckiej, z tej liczby skierowano do Gross-Rosen ok. 600 kobiet. Transport prawdopodobnie przybył do Gross-Rosen w końcu pierwszej dekady sierpnia 1944 r., ale istnieje jedna relacja, datująca go dopiero na początek października 1944 r.

Ustalono, iż w transporcie z 8-10.07.1944 r., wysłanego na polecenie gestapo Katowice, oprócz mężczyzn z więzień w Katowicach i Mysłowicach znaleźli się także więźniowie z więzień w Opolu i Lublińcu. Ustalono, iż część więźniów z tego transportu trafiła do filii AL Aslau.

Rozpoczęto analizę źródeł do ustalenia transportów skierowanych do KL Gross-Rosen z terenu Chorwacji.

3. Realizowano temat „Obozy filialne podporządkowane KL Gross-Rosen – AL Landeshut”:

Zakończono kwerendę dokumentów pisanych oraz rozpoczęto kwerendę źródeł z mikrofilmowanych.

Podjęto prace zmierzające do ustalenia lokalizacji tzw. Werk III, jednego z trzech głównych miejsc pracy więźniów AL Landeshut (analiza zdjęć lotniczych Landeshut w kontekście informacji zawartych w materiale źródłowym).

Podjęto analizę materiału źródłowego, pozyskanego głównie z archiwum w Arolsen, pod kątem pobytu w AL Landeshut więźniów – Chorwatów.

Uporządkowano zebrany dotychczas materiał źródłowy i przeprowadzono jego analizę.

Postawiono hipotezy i pytania badawcze.

Przygotowano prezentację nt. historii AL Landeshut.

4. Rozpoczęto kwerendę w archiwum cyfrowym Polskiego Radia Wrocław, pod kątem wyszukania nagrań związanych z KL Gross-Rosen oraz działalnością organizacji kombatanckich

- zrzeszających więźniów Gross-Rosen, a także działalnością Muzeum.
5. Podjęto kwerendę w zbiorach Muzeum, zmierzającą do opracowania rejestru miejsc upamiętnionych (z opisem rodzaju upamiętnienia) związanych z filiami KL Gross-Rosen.
 6. Do przygotowywanych do wydania wspomnień Doris Martin, Ralph Martin, „Całujemy każdy stopień... Wspomnienia rodziny ocalałej z Holocaustu”:
 - Zakończono konsultację merytoryczną i językową tekstu;
 - Sprawdzono zgodność polskiego tłumaczenia z oryginałem angielskim;
 - Przygotowano do druku wstęp autorów do polskiego wydania wspomnień;
 - Napisano przedmowę do polskiego wydania publikacji.
 7. Udział w konferencjach i seminariach, wykłady poza Muzeum:
 - W dniach 9-11.10.2020, dr hab. Dorota Sula wzięła udział w XI Ogólnopolskiej Konferencji, zorganizowanej w Międzynarodowym Domu Spotkań Młodzieży w Oświęcimiu, pt. „Auschwitz i Holocaust na tle zbrodni ludobójstwa w XX wieku. Pola wolności”; D. Sula prowadziła jeden z paneli.

II/ Współpraca z innymi ośrodkami i instytucjami

1. W ramach konsultacji naukowych przebadano zasoby archiwalne i biblioteczne i na ich podstawie udzielono 35 odpowiedzi na zapytania dot. historii KL Gross-Rosen i jego filii oraz losów więźniów.
2. Wybrano i przekazano Miejskiej Bibliotece Publicznej w Świebodzicach (przygotowującej wystawę tematyczną) zdjęcia i dokumenty dotyczące załogi KL Gross-Rosen.
3. Pracownicy Działu Naukowo-Badawczego współpracowali z samorządami i lokalnymi społecznościami Jelcza-Laskowic, Bolesławca oraz Bielawy w zakresie inicjatyw upamiętniających fakty istnienia na ich terenach obozów filialnych podporządkowanych KL Gross-Rosen. Muzeum opracowało teksty,

- zgodne z aktualnym stanem wiedzy, na temat historii tych obozów i ich więźniów.
4. Pracownicy Muzeum współpracowali również z czeskim Karkonoskim Parkiem Narodowym, wydawcą pisma „Krkonoše – Jizerské hory”, w którym planowana jest publikacja artykułu pt. „Obozy koncentracyjne na czesko-śląskiej granicy”: Langenbielau, Peterswaldau, Reichenbach, kompleksu Riese, Sackisch, Halbstadt, Friedland, Landeshut, Waldenburg oraz Liebau. Naszym zadaniem było opracowanie materiału informacyjnego, zawierającego aktualny stan wiedzy na ten temat, ze szczególnym uwzględnieniem lokalizacji wymienionych obozów oraz posiadanych zdjęć.
 5. We wrześniu 2020 na Politechnice Warszawskiej troje pracowników Działu Naukowo-Badawczego wzięło udział w spotkaniu roboczym dotyczącym stanu prowadzonych prac w projekcie „Filia KL Gross-Rosen – FAL Zittau”. Projekt realizuje Dolnośląskie Towarzystwo Historyczne. Muzeum Gross-Rosen przyjęło patronat merytoryczny nad projektem. Podczas spotkania zostały przedstawione wyniki pierwszej fazy badań terenowych oraz przeprowadzonych kwerend archiwalnych.

III/ Informatyzacja

1. Zainstalowano System Windows 10 na dwudziestu dwóch komputerach, w związku z utratą wsparcia dla Windows 7, dostosowano do pracy w sieci muzeum.
2. Zainstalowano nowe wersje i ulepszenia programów Gratyfikant GT (system kadrowo-płacowy), System Rewizor GT 9 system finansowo-księgowy).
3. Instalowano nowe wersje programu Płatnik.
4. Zakupiono siedem komputerów przenośnych z systemem Win 10 pro do wykorzystania przez pracowników w czasie pracy zdalnej, dwa dla potrzeb Działu Naukowo-Badawczego, dwa – Działu Finansowo-Księgowego, jeden – Działu Zarządzania

- Inwestycjami, jeden – Działu Gromadzenia Zbiorów oraz jeden – Działu Oświatowego.
5. Zakupiono pięć monochromatycznych urządzeń wielofunkcyjnych MFP Xerox3345 (1 – Biblioteka, 3 – Dział Oświatowy, 1 – Dział Naukowo-Badawczy), zainstalowano oprogramowanie oraz dostosowano do wymagań sieciowych; kupiono jedno urządzenie wielofunkcyjne kolorowe MFP Xerox 6515 dla Działu Gromadzenia Zbiorów.
 6. Zakupiono dwie licencje Programu COREL SUITE dla potrzeb Muzeum (zainstalowano i dostosowano do potrzeb A. Kobielec oraz dyrektora J. Barszcza) oraz trzy licencje COREL Standard (na potrzeby A. Małek, P. Szudzińskiego, D. Sawickiej).
 7. Wykupiono przestrzeń serwerową w celu zapewnienia funkcjonowania oraz eksportu strony internetowej Muzeum Gross-Rosen na serwer firmy CRIMSON INTERACTIV.
 8. Szkolono pracowników w zakresie obsługi urządzeń oraz programów komputerowych.
 9. Wykonywano naprawy, konserwacje i kopie przetwarzanych baz danych.
 10. Wykonywano naprawy, modernizacje i bieżące konserwacje sprzętu komputerowego.
 11. Sprawowano nadzór nad pracą sieci komputerowej.
 12. W bazie „Kartoteka esesmanów”: wprowadzono dane z 20 kart; wykorzystując dane z bazy wykonano 2 przeszukania tematyczne oraz na bieżąco udzielano informacji dot. poszczególnych SS-manów.
 13. Do systemu obsługi bibliotecznej SOWA wprowadzono 120 opisów bibliograficznych książek, broszur i artykułów prasowych.
 14. Aktualizowano na bieżąco stronę internetową Muzeum (www.gross-rosen.eu) oraz księgarni internetowej Muzeum. Rozszerzono stronę internetową o zakładkę „#ZOSTANWDOMUIPOZNAJHISTORIE”, w skład której wchodzi podstrony:

- Wspomnienia (zamieszczono 6 wspomnień byłych więźniów KL Gross-Rosen, w większości nie publikowanych);
- Przeżyliśmy Gross-Rosen (umieszczono Zeszyty zatytułowane „Przeżyliśmy Gross-Rosen” wydawane przez Komisję Historyczną Środowiska byłych Więźniów Gross-Rosen, działającą przy Kole nr 1 ZBoWiD w Warszawie; dostępnych jest 13 zeszytów);
- Materiały audiowizualne (zamieszczono 3 filmy przedstawiające historię KL Gross-Rosen).
- Wystawy (udostępniono 3 wystawy, które na co dzień prezentowane są w Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy. Są to: „Zaginione człowieczeństwo”, „AL Riese – filie KL Gross-Rosen w Górach Sowich” oraz wystawa „Hubalczycy w KL Gros-Rosen”).

15. Obsługiwano program FreshMail – newsletter Muzeum Gross Rosen, stronę internetową cojestgrane.pl – ogólnopolski informator kulturalny, zamieszczając informacje o wydarzeniach w Muzeum Gross-Rosen, a także stronę DOKiS, w części dotyczącej Muzeum Gross-Rosen.

IV/ Wydawnictwa i materiały informacyjne

1. Przygotowano do druku w drukarni: opracowano tekst (ok. 28 znormalizowanych arkuszy autorskich), wysłano do drukarni zamówienia na skład i druk, wykonywano korekty na każdym etapie pracy drukarni, odebrano i przygotowano książki do sprzedaży:
 - 1/ D. Sula, „Żydzi polscy w Konzentrationslager Gross-Rosen”, wyd. I, 2020, ISBN 978-83-89824-32-5, s. 344, nakład 500 egz.
 - 2/ D. Sula, „Sketches of the history of Konzentrationslager Gross-Rosen”, wyd. I, 2020, ISBN 978-83-89824-34-9, s. 251, nakład 500 egz.
2. Zamówiono dodruk w drukarni, odebrano i przygotowano do sprzedaży:

- 1/ K. Hałgas, „Byłem w KL Gross-Rosen i Dyhernfurth”, nakład 1000 egz.
- 2/ Ulotki „Muzeum Gross-Rosen. Miejsce Pamięci”, w j. polskim, niemieckim, angielskim, czeskim, nakład ogółem 8000 egz.
3. Rozpoczęto przygotowywanie do druku publikacji tłumaczo-nych z języków obcych:
 - 1/ D. Martin, R. S. Martin, „Całujmy każdy stopień schodów... Wspomnienia rodziny ocalałej z Holocaustu” [tytuł oryginału „Kiss every step. A Survivor’s Memoir from the Nazi Holocaust”] (podpisano umowę o przeniesieniu autorskich praw majątkowych, rozpoczęto skład w programie InDesign, wykonano projekt okładki).
 - 2/ O. Schwerdt, M. Schwerdt-Schneller, „Zapomniani przez Boga i świat” [tytuł oryginału „Als Gott und die Welt schliefen” (podpisano umowę licencyjną z wydawnictwem Lichtung Verlag, rozpoczęto adiustację i korektę tekstu polskiego).
4. Wydrukowano (we własnym zakresie) oraz wykonano oprawę introligatorską zeszytową następujących publikacji:
 - B. Cybulski, „Aussenlager des KL Gross-Rosen im Eulengebirge” – 20 egz.
 - A. Kobielec, „Arbeitslager Brieg...” – 40 egz.
 - A. Kobielec, „Filia obozu koncentracyjnego. Arbeitslager Brünnlitz” – 60 egz.
 - A. Kobielec, „Aussenlager des KL Gross-Rosen. Arbeitslager Brünnlitz” – 20 egz.
 - A. Konieczny, „Arbeitslager Aslau...” – 40 egz.
 - A. Konieczny, „Das Kommando Wetterstelle” – 10 egz.
 - P. Kruszyński, „Podziemia w Górach Sowich i Zamku Książ” – 205 egz.;
 - P. Kruszyński, „Die unterirdischen Bauten im Eulengebirge und auf Schloss Fürstenstein” – 40 egz.;
 - D. Sula, „Wychowawczy obóz pracy...” – 50 egz.

- Katalog do wystawy „KL Gross-Rosen 1941–1945”, prezentowanej w Muzeum w Rogoźnicy: w j. polskim – 120 egz., w j. niemieckim – 40 egz., w j. angielskim – 40 egz.
- 5. Wykonano adiustację i korektę, przygotowano do druku (w programie InDesign) sprawozdanie z pracy Muzeum w 2019 roku oraz plan pracy Muzeum na 2020 r.
Sporządzano kwartalne sprawozdania z pracy Muzeum Gross-Rosen w 2020 r. i wysyłano do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego.
Zebrano dane i wypełniono on-line ankietę statystyki muzeów NIMOZ za 2019 r.
- 6. Opracowano opisy do termoform, informacji o 12 obiektach prezentowanych na terenie Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy.
- 7. Opracowano (w programie Corel) 4 stendy – umieszczone w holu i BORT w Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy – dotyczące epidemii SARS-CoV-2.
Dodrukowano, zniszczone przez warunki atmosferyczne, 3 stendy prezentowane na terenie Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy.
- 8. Na potrzeby Muzeum wykonano we własnym zakresie:
 - 1/ Wydrukowano i oprawiono:
 - Plan pracy Muzeum Gross-Rosen na 2020 r. – 20 egz.
 - Sprawozdanie z pracy Muzeum Gross-Rosen w 2019 r. – 20 egz.
 - Wizualizacja programu modernizacji Muzeum Gross-Rosen w latach 2003-2019 – 20 egz.
 - 2/ Drukowano (w miarę potrzeb):
 - potwierdzenia opłaty za projekcję filmu, przewodnika, parking;
 - wizytówki Muzeum Gross-Rosen;
 - rewery na potrzeby Archiwum.
 - 3/ Skanowano, kserowano, oprawiano (laminowanie, bindowanie):
 - dokumenty, kolekcje listów, fotografie, fragmenty publikacji ze zbiorów Biblioteki Muzeum, tablice informacyjne

umieszczane na budynku Muzeum w Wałbrzychu i na terenie Muzeum w Rogoźnicy, inwentarze itp.

V/ Biblioteka

1. Księgozbiór:

– Przybyło 61 publikacji: 34 zakupiono, 27 przyjęto w formie daru. Stan księgozbioru: 5207 egzemplarzy (ostatni numer w inwentarzu 5593).

W ostatnim roku ubytковано 157 książek. Ogólna liczba książek ubytkowanych: 386 egz.

Do oprawy introligatorskiej oddano 1 książkę.

Sporządzono wykazy publikacji przyjętych do biblioteki w formie darów.

– Do rejestru broszur wpisano 36 pozycji; liczba broszur – 1887.

2. Zbiór wycinków prasowych powiększył się o 27 szt., w tym informacje dot. tematów: Filie KL Gross-Rosen – 10, Muzeum Gross-Rosen – 15, Byli więźniowie – 12.

3. W ramach wypożyczeń międzybibliotecznych wypożyczono 4 książki (3 z Biblioteki Uniwersytetu Wrocławskiego i 1 książkę z Biblioteki PMAB w Oświęcimiu). Zamówiono kopie 4 artykułów (z Biblioteki Uniwersytetu Wrocławskiego i z ŻIH).

4. Korespondencja związana z pozyskiwaniem książek i czasopism liczy 30 spraw.

5. W warunkach pandemii i związanych z tym obostrzeń zarejestrowano 3 osoby spoza Muzeum, które skorzystały z księgozbioru biblioteki. Dla tych osób przygotowano literaturę do tematów: Filia KL Gross-Rosen Dyhernfurth; Kobiety w KL Gross-Rosen, Zeszyty „Przeżyliśmy Gross-Rosen”.

6. W komputerowej sieci Muzeum prowadzone są katalogi: Propozycje zakupu (przygotowano 3 wykazy książek zaakceptowane przez muzealną Komisję zakupów) oraz Książki poszukiwane.

7. Dla biblioteki prenumerowane są miesięczniki „Odkrywca” i „Słowo Żydowskie” oraz kwartalnik „Archiwista Polski”.

Otrzymujemy bezpłatny egzemplarz periodyku „Zeszyty Majdanka” oraz czasopisma i informatory zagraniczne.

8. Przekazano do tłumaczenia na język polski:
 - fragmenty książki „Zo ben je daar” autorstwa holenderskiej Żydówki Tineke Wibout-Guilonard (język niderlandzki);
 - 114 stron dokumentów w języku hebrajskim (wspomnienia, protokoły przesłuchań);
 - 520 stron dokumentów w języku węgierskim (protokoły przesłuchań byłych więźniów KL Gross-Rosen narodowości żydowskiej);
 - 16 stron tekstu odręcznego w języku jidysz (wspomnienia 2 byłych więźniów KL Gross-Rosen).
9. Opracowano załącznik do regulaminu korzystania z biblioteki Muzeum Gross-Rosen w czasie trwania epidemii SARS-CoV-2.
10. W dniach 19.10 – 6.11.2020 przeprowadzono skontrum księgozbioru biblioteki.
11. Uporządkowano i przekazano do archiwum zakładowego dokumenty Działu Naukowo-Badawczego i Komisji Socjalnej za rok 2017.

DZIAŁ GROMADZENIA ZBIORÓW

I/ Gromadzenie zbiorów

1. Archiwalia

A/ Akta

W zbiorze dokumentów pisanych przybyły 64 j.arch.

Stan ogólny zbiorów archiwalnych dokumentów pisanych:
11 151 j.arch. (w tym 2166 oryginałów).

Akta zawierają:

– Ankiety:

przybyła 1 ankieta

stan ogólny – 3490 j.arch.

– Korespondencja więźniarska:

przybyło 36 listów;

stan ogólny – 3832 j.arch. (w tym 1963 oryginały).

– Inne dokumenty:

przybyło 27 j.arch.;

stan ogólny – 3829 j.arch. (w tym 203 oryginały).

– Stan materiałów zmikrofilmowanych nie zmienił się.

W archiwum znajduje się 155 zespołów archiwalnych, na które składa się 3041 j.arch. na mikrofilmach (66 305 klatek) oraz 141 na mikrofiszach (3363 klatki).

– Zbiór „Varia” (dokumenty nie związane z KL Gross-Rosen):

przybyła 1 j.arch.;

stan ogólny – 278 j.arch.

B/ Nagrania relacji byłych więźniów:

przybyły 2 nagrania;

wideo – stan ogólny 364 relacje;

magnetofonowe – stan ogólny 206 relacji (nie zmienił się).

C/ Zbiór fotografii:

przybyły 2 j.arch.
stan ogólny – 892 j.arch.

D/ Zbiór kartograficzny:

stan ogólny – 179 j.arch. (nie zmienił się).

2. Muzealia

- Księga muzealiów:
przybyły 4 obiekty,
stan ogólny – 488 jednostek inwentarzowych.
- Księga depozytów:
stan ogólny – 23 jednostki inwentarzowe.
- Księga materiałów pomocniczych:
stan ogólny – 1423 jednostki inwentarzowe.

II/ Opracowywanie zbiorów

1. Odtwarzano kartotekę więźniów KL Gross-Rosen.

Sporządzono:

- a/ 6870 kartotek alfabetycznych,
- b/ 4390 kartotek numerycznych,
- c/ 6 kart członków załogi.

Potwierdzonych nazwisk więźniów jest ogółem 78 913 (stan nie zmienił się).

2. Przeprowadzono kolejny etap skanowania dokumentów znajdujących się na mikrofilmach. Do skanowania przekazano 7 zespołów (łącznie 9634 klatki).
3. Zeskanowano 3 ankiety (26 stron).
4. Opracowywano pozyskane archiwalia, sporządzano dla nich karty katalogowe, które układano w katalogu tematycznym i numerycznym.
5. Prowadzono prace przy papierowej kartotece więźniów alfabetycznej i numerycznej.
6. Opracowano karty katalogowe do planów sytuacyjnych obozu głównego oraz podobozów wykonanych przez więźniów i umieszczonych w wypełnionych przez nich ankietach.

7. Zarchiwizowano dokumenty Działu Gromadzenia Zbiorów za 2017 r.
8. Opracowano korespondencję dotyczącą losów byłych więźniów KL Gross-Rosen za 2016 r. i 2017 r. i rozpoczęto opracowywanie korespondencji za 2018 r.
9. Przygotowano mikrofilm 122/MF do skanowania.
10. W elektronicznej kartotece scalano nazwiska byłych więźniów.
11. Dla osób, które przekazały oryginalne dokumenty do zbiorów Muzeum wykonano ich kopie w formie wydruków i nagrań na DVD.
12. Przeprowadzono skontrum zbiorów archiwalnych.
13. Zakupiono papierowe kartoteki, na które nanoszone są informacje z opracowywanych dokumentów, a dotyczą więźniów.
14. W ramach prac przygotowawczych do digitalizacji mikrofilmów uporządkowano zespół 122/MF. Prace polegały na ujednoliceniu oznakowania poszczególnych podzespołów i przeliczeniu klatek każdego z nich, naniesienie poprawek w inwentarzu mikrofilmów i na kartach katalogowych oraz umieszczenie ich w odpowiednio oznakowanych pudełkach.
15. Rozpoczęto przepisywanie relacji byłych więźniów znajdujących się na nośnikach cyfrowych. Transkrypcję wykonują pracownicy Działu Oświatowego. Przygotowano 40 nagrań. Do każdego nagrania sporządzono protokół wypożyczenia. Docelowo, po sprawdzeniu wykonanej pracy, tekst w formie PDF zostanie zamieszczony przy nagraniu relacji.
16. Zmontowano film z odsłonięcia tablicy w miejscu, gdzie znajdował się podobóz KL Gross-Rosen – Gräben. Nagrano 2 płyty.
17. Sporządzono kopię relacji Edmunda Kościelnego.
18. Przesłuchano relacje Ignacego Henryka Czarneckiego, w celu uzyskania informacji o jego pobycie w obozie głównym i podobozie.

III/ Udostępnianie zbiorów

1. Opracowano Regulamin korzystania z Archiwum i czytelnicy Muzeum Gross-Rosen oraz Oświadczenie o stanie zdrowia osoby korzystającej z zasobu archiwalnego Muzeum w czasie trwania epidemii SARS-CoV-2. Obydwa dokumenty zostały przetłumaczone na język niemiecki i angielski. Regulamin został zamieszczony na polskiej, angielskiej i niemieckiej stronie internetowej Muzeum.
2. Zgodnie z opracowanym regulaminem przygotowano do użytku czytelnicy, zakupiono niezbędne środki dezynfekcyjne dla osób korzystających z czytelnicy i do dezynfekcji urządzeń (komputer, czytnik mikrofilmów) oraz pudła z przeznaczeniem na kwarantannę przeglądanych dokumentów. Pracownik Archiwum pełniący dyżur w czytelnicy został zaopatrzony w środki ochrony osobistej.
3. Korespondencja w sprawach byłych więźniów (zapytania, kwerendy): 484 sprawy, z czego 193 stanowiła korespondencja zagraniczna (m.in. z USA, Holandii, Szwecji, Izraela, Niemiec, Norwegii, Kolumbii, Belgii, Anglii, Austrii, Włoch, Kanady, Szwajcarii, Szkocji, Francji, Czech, Rosji, Australii, Finlandii i Ukrainy).
4. Droga korespondencyjną udzielono informacji o zasobie archiwalnym w 10 sprawach.
5. Ze zbiorów archiwum korzystało 8 osób, które zbierały materiały dotyczące tematów:
 - Transporty w systemie KL Gross-Rosen – 2 wizyty;
 - Życie codzienne w KL Gross-Rosen i KL Majdanek;
 - Kobiety w KL Gross-Rosen – 2 wizyty;
 - AL Dyhernfurth;
 - Historia podobozy w Sieniawce;
 - AL Mittelsteine;
 - KL Gross-Rosen;
 - AL Neusalz.

6. Do każdego tematu przeprowadzono kwerendę, wykonano wykazy sygnatur i przygotowano dokumenty.
7. Osobom korzystającym z zasobu Archiwum Muzeum (pracownikom i osobom przyjezdnym) wypożyczono 1100 dokumentów.
8. Przedłużono umowę podpisaną z Zamkiem Książ na wypożyczenie eksponatów i wystawy pt. „Filie KL Gross-Rosen”. Termin zwrotu 30.06.2021 r.

IV/ Konserwacja i zabezpieczenie zbiorów

1. Wydzielono do konserwacji korespondencję więźniarską oraz oryginalne dokumenty. Przekazano do konserwacji ogółem 87 obiektów. Prace zostały wykonane w terminie. Do wykonanej konserwacji dołączona została dokumentacja powykonawcza przeprowadzonej konserwacji.
2. Dokonano wyceny 138 dokumentów z podbozu Dyhernfurth II. Ich konserwacja jest planowa w 2021 r.
3. Wykonano książeczki do zapisywania pomiarów temperatury i wilgotności w obiektach poobozowych w Rogoźnicy na 2020 r. oraz w obiektach kubaturowych w Rogoźnicy na 2021 r.
4. Przeprowadzono remont 3 pomieszczeń wykorzystywanych przez Dział Gromadzenia.
5. W związku z zakupem dodatkowych szaf kartotekowych, do większego pomieszczenia została przeniesiona kartoteka.
6. Wykonano konserwację rzeźby autorstwa Marii Bor, znajdującej przy bramie głównej na terenie Muzeum w Rogoźnicy.
7. Przeprowadzono kontrolę stanu zachowania metalowych obiektów znajdujących się na terenie Muzeum w Rogoźnicy, tj. kadzi kąpielowej, krematorium polowego, pojemnika na prochy oraz dwóch wózków do wywozu kamienia.

V/ Inne prace

1. Wykonywano prace w archiwum zakładowym oraz przeprowadzono kontrolę archiwum zakładowego.
2. Pracownicy Działu wzięli udział w otwarciu wystawy z okazji 75. rocznicy wyzwolenia podbozu Fünfteichen. Wystawa jest prezentowana w Izbie Historii marki Jelcz w Jelczu-Laskowicach.

DZIAŁ OŚWIATOWY

I/ Działalność oświatowa

1. W placówkach oświatowych województwa dolnośląskiego przeprowadzono lekcje muzealne dla młodzieży na temat historii obozu koncentracyjnego Gross-Rosen. W 2020 roku odbyło się 20 lekcji. Uczestniczyło w nich 430 uczniów.
2. W oparciu o dokumenty archiwalne, zgromadzone w Muzeum Gross-Rosen, przygotowano i przeprowadzono w Rogoźnicy następujące zajęcia warsztatowe i prelekcje:
 - „Korespondencja więźniarska w obozie koncentracyjnym Gross-Rosen”. Temat realizowano: 3.02.2020 dla młodzieży z V Liceum Ogólnokształcącego w Legnicy.
 - „Eutanazja w czasie II wojny światowej i we współczesnym świecie”. Temat realizowano 3.03.2020 dla młodzieży z V Liceum Ogólnokształcącego w Legnicy.
 - „Bohaterowie tamtych lat”. Temat realizowano 1.02.2020 dla harcerzy z Hufca Ziemi Wałbrzyskiej.
 - „Wolność przyszła w porę” – 4.02.2020 r. w 75. rocznicę ewakuacji więźniów KL Gross-Rosen zorganizowano prelekcję, w której uczestniczyła młodzież z wałbrzyskich szkół: PSP Nr 26 im. Komisji Edukacji Narodowej oraz Zespołu Szkół Muzycznych im. St. Moniuszki. Prelekcja połączona była z prezentacją dokumentów i fotografii. Wśród pokazanych historii do najciekawszych należały: losy trzech braci Jucker uwięzionych w AL Waldenburg, przeżycia Jana Kosińskiego (więźnia AL Reichenau) i Abrahama Kajzera (więźnia AL Riese), a także wojenna

przeszłość i jej wpływ na artystyczną działalność Trude Sojki (więźniarki filii Sackisch i Zittau). To dla nich wolność przyszła w porę.

Ogółem z 4 tematów przeprowadzono 4 zajęcia warsztatowe i prelekcję. Uczestniczyło w nich 134 uczniów i nauczycieli.

II/ Uroczystości / wydarzenia / upamiętnienia

1. 27 stycznia – Międzynarodowy Dzień Pamięci o Ofiarach Holokaustu, delegacja pracowników Działu Oświatowego wraz z zastępcą dyrektora złożyła kwiaty pod Pomnikiem-Mauzoleum na terenie byłego obozu Gross-Rosen w Rogoźnicy.
2. 8 maja – 75. rocznica zakończenia II wojny światowej w Europie. W tym dniu III Rzesza podpisała akt bezwarunkowej kapitulacji, a tysiące ludzi osadzonych w hitlerowskich obozach koncentracyjnych i kaźniach odzyskało wolność. Wyzwolenia doczekali również więźniowie z 35 niewakuowanych filii KL Gross-Rosen. Rocznicą zakończenia wojny to także czas pamięci o tych, którzy nigdy już nie powrócili do swoich domów, którzy bronili swojej godności, wolności, swojej ojczyzny. Dlatego w tym dniu na Pomniku w Muzeum Gross-Rosen zapłonął Znicz Pamięci a delegacja pracowników złożyła kwiaty w hołdzie Ofiarom wojny i obozu koncentracyjnego Gross-Rosen.
3. Z powodu epidemii covid-19 jedynie w sposób wirtualny włączono się w Europejską Noc Muzeów, przygotowując retrospekcję wydarzeń z Nocy Muzeów z ostatnich 10 lat. Materiał ten przesłano również na stronę Narodowego Instytutu Muzealnictwa i Ochrony Zabytków.
4. 14 czerwca w Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy z okazji Narodowego Dnia Pamięci Ofiar Niemieckich Nazistowskich Obozów Koncentracyjnych i Obozów Zagłady zapłonął Znicz Pamięci i delegacja w składzie: wicewojewoda dolnośląski Jarosław Kresa, przewodniczący Sejmiku Dolnośląskiego Andrzej Jaroach, wicedyrektorka wrocławskiego oddziału IPN Katarzyna Pawlak-Weiss oraz dyrekcja Muzeum oddali hołd

Ofiarom II wojny światowej i złożyli wiązanki kwiatów pod Pomnikiem-Mauzoleum.

5. 30 czerwca – w Muzeum odbyło się spotkanie zastępcy dyrektora Muzeum i kierowniczkę Działu Oświatowego z delegacją z Urzędu Gminy w Strzegomiu oraz księdzem proboszczem parafii w Rogoźnicy. Na spotkaniu wstępnie omówiono formę planowanych uroczystości wrześniowych, które z powodu epidemii musiały mieć ograniczony charakter.
6. Uroczystość Upamiętniająca Ofiary II wojny światowej:

1 września minęła kolejna rocznica agresji nazistowskich Niemiec na Polskę. Corocznie, w pierwszą niedzielę września, na terenie byłego obozu koncentracyjnego Gross-Rosen, z udziałem byłych więźniów i ich rodzin, delegacji organizacji kombatanckich, młodzieży, służb mundurowych, wojska i okolicznej ludności, duchowieństwa i władz różnych szczebli, odbywały się uroczystości upamiętniające to wydarzenie. Tak masowy charakter upamiętnienia uniemożliwiła w tym roku epidemia koronawirusa. Nawet w tych szczególnych warunkach nie zapomniano o Ofiarach II wojny światowej, o żołnierzach poległych w walce o wolność, o więźniach zamordowanych w KL Gross-Rosen i innych obozach koncentracyjnych i zagłady. W imieniu społeczeństwa dolnośląskiego 6 września na terenie byłego obozu koncentracyjnego Gross-Rosen pod Pomnikiem-Mauzoleum, na którym zapłonął symboliczny Znicz Pamięci, hołd Ofiarom II wojny światowej oddali przedstawiciele władz państwowych, samorządowych, duchowieństwa, IPN, Muzeum Gross-Rosen. Wieńce kolejno złożyli: Biskup Pomocniczy diecezji świdnickiej ks. Adam Bałabuch, duchowieństwo dekanatu strzegomskiego, wicewojewoda dolnośląski Jarosław Kresa, wicemarszałek województwa dolnośląskiego Marcin Krzyżanowski, zastępca dyrektora wrocławskiego Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej Katarzyna Pawlak-Weiss, w imieniu burmistrza Strzegomia przedstawiciele gminy Strzegom, na czele z Przewodniczącym Rady Tomaszem Marczakiem, oraz

Janusz Barszcz dyrektor Muzeum Gross-Rosen. Wartę honorową pełnili żołnierze wojskowej asysty garnizonu Wrocław oraz strażacy gminnej OSP ze Strzegomia.

Uroczystość poprzedziła msza św. w intencji Ofiar KL Gross-Rosen i II wojny światowej, odprawiona w kościele parafialnym w Rogoźnicy, celebrowana przez Biskupa Pomocniczego diecezji świdnickiej ks. Adama Bałabucha.

III/ Działalność wystawiennicza

1. Wystawy stałe:

- 1/ W głównym budynku Muzeum w Rogoźnicy prezentowano:
 - „*KL Gross-Rosen 1941–1945*”, wystawę obrazującą historię obozu koncentracyjnego Gross-Rosen.
 - makietę obozu głównego i ścienną mapę filii KL Gross-Rosen.
- 2/ W barakach przylegających do dawnej bramy obozowej prezentowano wystawy:
 - „*AL Riese – filie KL Gross-Rosen w Górach Sowich*”. Ekspozycja przedstawia historię budowy kompleksu podziemnych sztolni w Górach Sowich, w których wykorzystywano niewolniczą pracę więźniów podobozów podporządkowanych KL Gross-Rosen, znanych pod kryptonimem „Riese”.
 - „*Zaginione człowieczeństwo*”. Ekspozycja omawia przyczyny powstania i rozwój systemów totalitarnych w Europie w latach 1919–1945. Szczególną uwagę zwrócono na problem kształtowania się faszyzmu niemieckiego i funkcjonowania obozów koncentracyjnych. W tle przedstawiono losy byłego więźnia obozu Gross-Rosen i jego rodziny.
- 3/ W części poobozowego obiektu dawnej tkalni prezentowano ekspozycję poobozowych relikwów i zabytków archeologicznych, zatytułowaną:
 - „*Zostały rzeczy, pamięć, żal...*”.
- 4/ W zrekonstruowanym baraku nr 7 udostępniano ekspozycję zatytułowaną:

- „*Przywrócić pamięć – materialne znaki historii*”. Jej zadaniem jest przybliżenie zwiedzającym obozowych warunków życia więźniów. Zrekonstruowane wewnątrz odzwierciedla wyposażenie typowego baraku więźniarskiego przeznaczonego dla 350 osób. Projekt został przygotowany dzięki finansowemu wsparciu rządu Stanów Zjednoczonych. Na jego realizację pozyskano środki z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz budżetu Województwa Dolnośląskiego.
- 5/ W drugim skrzydle baraku nr 7 eksponowane są wystawy:
- „*Herosi w pasiakach. Nieznana historia piłki nożnej w hitlerowskim obozie koncentracyjnym Gross-Rosen*”; od 10.02.2013 r. wystawa jest dostępna w Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy, które jest jej organizatorem. Ekspozycja została sfinansowana ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, w ramach programu Dziedzictwo Kulturowe, oraz ze środków Samorządu Województwa Dolnośląskiego.
 - „*Kamienne świadectwo*”; 16.05.2015 r. w Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy udostępniono wystawę Podlaskiego Oddziału Muzeum w Białymstoku – Muzeum w Tykocinie. Wystawa opowiada o losach mieszkańców Białostoczczyzny, którzy w maju 1944 r. stali się ofiarami wywózek do nazistowskich obozów koncentracyjnych. Wielu z nich trafiło bezpośrednio do KL Gross-Rosen. Ekspozycja dokumentuje te tragiczne wydarzenia poprzez bogaty materiał archiwalny – listy, fotografie i wykazy ocalonych oraz liczne relacje i wspomnienia byłych więźniów. Wystawa ma charakter edukacyjny, jej celem jest pielęgnowanie pamięci o wydarzeniach z czasów II wojny światowej, świadkach i ofiarach nazizmu.
 - „*Hubalczycy w KL Gross-Rosen*”; wystawa własna otwarta w maju 2017 r. Opowiada o niepokornych żołnierzach Oddziału Wydzielonego WP mjr. Henryka Dobrzańskiego „Hubala”, który po kapitulacji Warszawy, we wrześniu 1939 r., kontynuował walkę z najeźdźcą niemieckim.

2. Wystawy czasowe:

1/ W Muzeum w Rogoźnicy prezentowano ekspozycje:

- „*Ukradzione dzieciństwo*”; wystawa przygotowana przez IPN w Warszawie, była dostępna w Muzeum od 1.02.2020 do 26.03.2020 r. Ekspozycja ukazuje życie dzieci od okresu międzywojennego do zakończenia II wojny światowej. We wrześniu 1939 r. ich świat przestał istnieć – zastąpiły go groza, bezprzykładne okrucieństwo, codzienne świadectwo śmierci. Polityka terroru prowadzona przez obu okupantów brutalnie przerwała ich dzieciństwo i pozostawiła w ich psychice ogromną traumę, która trwała dalej w ich życiu nawet po zakończeniu wojny.
- „*Kobiety Pistolety*”; wystawa eksponowana była od 14.09. do końca roku. Została wypożyczona z Muzeum Stutthof w Sztutowie. Prezentuje ona losy czterdziestu sanitariuszek i łączniczek, w wieku od 14 do 28 lat, biorących udział w Powstaniu Warszawskim na Mokotowie. Większość z nich należała do pułku „Baszta”. Po upadku Mokotowa, znalazły się w obozie przejściowym Dulag 121 w Pruszkowie, skąd trafiły do obozu koncentracyjnego Stutthof. Były to jedne Polki o statusie jeńców wojennych, więzione w obozie koncentracyjnym. Historia tych kobiet, to także historia przyjaźni i wielkiej solidarności, które umożliwiły im walkę o przetrwanie. Swoją postawą „Czterdziestka” pokazała, że człowiek ma umiejętność wznoszenia się ponad narzucony los.

Ze względu na epidemię koronawirusa okresowo sale ekspozycyjne nie były udostępniane zwiedzającym, dlatego nie zostały przywiezione wszystkie zaplanowane wystawy.

2/ Poza siedzibą Muzeum prezentowano:

- „*Filie KL Gross-Rosen*”; wystawa, otwarta w lipcu 2013 roku, prezentowana jest w Zamku Książ w Wałbrzychu (w czasie II wojny światowej funkcjonował tu jeden z podobozów KL Gross-Rosen). Wystawa powstała ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz budżetu Wojewódz-

twą Dolnośląskiego. Została wykonana w ramach zadania pn. „30-lecie Muzeum Gross-Rosen”.

- „*AL Riese – filie KL Gross-Rosen w Górach Sowich*”; kopia wystawy prezentowanej w Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy prezentowana jest w Centrum Kultury i Turystyki w Walimiu – w Sztolniach Walimskich.

IV/ Działalność w zakresie obsługi ruchu turystycznego

1. Frekwencja w 2020 r. (w znacznym stopniu ograniczona epidemią COVID-19):

Liczba osób, które odwiedziły Muzeum Gross-Rosen: **18 809**, w tym:

- turyści indywidualni: 18 082 osób,
 - w grupach zorganizowanych młodzieżowych: 571 osób w 18 grupach,
 - w grupach zorganizowanych dorosłych: 156 osób w 11 grupach.
- Gościliśmy turystów z 30 krajów świata, w tym najwięcej z: Polski – 17 574 osoby, z Niemiec: 506 osób, z Holandii 211 osób.

2. W 2020 r. ekspozycję Muzeum Gross-Rosen prezentowaną w Zamku Książ w Wałbrzychu obejrzało 140 000 osób.

Kopię wystawy pt. „*AL Riese – filie KL Gross-Rosen w Górach Sowich*” prezentowaną w Centrum Kultury i Turystyki w Walimiu – 41 965 osób.

3. Dla turystów indywidualnych i grupowych realizowano projekcje filmu o KL Gross-Rosen, w różnych wersjach językowych; odbyło się 1158 seansów, w których uczestniczyło 3636 osób.
4. Turystom obcojęzycznym zapewniono obsługę przewodniczką w językach: niemieckim, angielskim, francuskim.

V/ Dystrybucja publikacji i nagrań

1. Stałą sprzedaż publikacji wydanych przez Muzeum oraz widokówek, folderów i nagrań filmu edukacyjnego o KL Gross-Rosen prowadzono w punkcie informacyjnym (BORT) w Rogoźnicy.

2. Dystrybucję wydawnictw realizowano poprzez księgarnię internetową. W okresie sprawozdawczym zrealizowano 400 zleceń.
3. Materiały informacyjne o Muzeum Gross-Rosen (w czterech wersjach językowych) sukcesywnie rozsyłano do różnych instytucji, w tym między innymi do Zamku Książ w Wałbrzychu, Podziemnego Miasta Osówka w Głuszycy, Centrum Kultury w Walimiu, muzeów i biur informacji turystycznej na Dolnym Śląsku, Opactwa Cystersów w Krzeszowie. W roku 2020 na stan przyjęto nową partię tych materiałów informacyjnych.
4. Sprzedaż wysyłkową wydawnictw i płyt prowadzono dla instytucji i indywidualnych odbiorców krajowych i zagranicznych, m.in. byli to: Centrum Kultury i Turystyki w Walimiu; Księgarnia „Hisco s.c.” we Wrocławiu; Księgarnia „Odkrywca” w Łodzi; Księgarnia w Zamku Książ w Wałbrzychu; Podziemne Miasto Osówka w Głuszycy; Księgarnia UMCS w Lublinie.
5. Do sprzedaży przyjęto publikację Piotra Kruszyńskiego „Wojenne Tajemnice Zamku Książ” oraz Zbigniewa i Ewy Kozłowskich „Byłam pokojówką komendanta Konzentrationslager Majdanek”.
6. Na stan przyjęto i wykonano kalkulację cenową wznowionego wydania publikacji autorstwa Kazimierza Hałgasa pt. „Byłem w KL Gross-Rosen i Dyhernfurt – wspomnienia lekarza-więźnia” oraz przetłumaczonej na j. angielski publikacji Doroty Suli „Sketches of the history of Konzentrationslager Gross-Rosen”.
7. Na początku roku przeprowadzono inwentaryzację książek przeznaczonych do sprzedaży.
8. Wykonywano kopie (na płytach DVD) filmu o historii obozu koncentracyjnego Gross-Rosen (w różnych wersjach językowych), celem ich dalszej dystrybucji.
9. Dla celów księgowych sporządzano miesięczne rozliczenia sprzedanych i przekazanych nieodpłatnie publikacji i płyt.

VI/ Współpraca z innymi instytucjami

1. Dla Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego przygotowano kwartalne i półroczne skrócone sprawozdania statystyczne.
2. Dla MKiDN, w związku z informacją przygotowywaną przez Międzynarodowy Pakt Praw Gospodarczych, Społecznych i Kulturalnych, wykonano zestawienie działań prowadzonych przez Muzeum w latach 2014–2020 w zakresie wspierania i promowania powszechnego uczestnictwa w życiu kulturalnym oraz ochrony i promowania dziedzictwa kulturowego, kultury mniejszości narodowych i etnicznych, np. eksponowanie wystaw, wydawanie publikacji itp.

VII/ Działalność informacyjna

1. O organizowanych w Muzeum wystawach czasowych i innych ważnych wydarzeniach informowano lokalne media.
2. Redagowano informacje o bieżących wydarzeniach muzealnych, wystawach i uroczystościach, celem zamieszczenia ich na stronie internetowej Muzeum.
3. Osobom zainteresowanym udzielano informacji związanych ze statystyką ruchu turystycznego oraz bieżącą działalnością instytucji.

VIII/ Inne działania

1. Od czerwca 2020 r. pracował, powołany przez Dyrektora Muzeum, zespół ds. merytorycznego przygotowania audio-przewodników, któremu przewodniczyła Kierowniczka Działu Oświatowego. W zespole pracowały również 3 osoby z tego Działu i jedna z Działu Zarządzania Inwestycjami. Wyłoniona w przetargu, Firma Movitech miała wykonać 6 językowych wersji audioprzewodników: polską, niemiecką, angielską/ESL – angielską (wersja skrócona dla osób z niepełnosprawnością intelektualną). Pracownicy Działu Oświatowego przygotowali

i przekazali Firmie Movitech fragmenty wspomnień więźniów, bogaty materiał merytoryczny oraz opracowali propozycje szczegółowych planów scenariuszy w j. polskim. W dniach 17.06., 24.06., 2.07., 14.07., 4.08. i 12.08. odbyły się wspólne posiedzenia zespołu z przedstawicielami Firmy Movitech. W czasie spotkań z pracownikami Firmy na bieżąco nanoszono uwagi, konsultowano i omawiano proponowany scenariusz przejścia zwiedzającego z audioprzewodnikiem po terenie byłego obozu oraz ekspozycji w budynku głównym. Nad opracowywanym przez Firmę materiałem pracownicy Działu Oświatowego, wchodzący w skład zespołu, pracowali również w dwu- lub trzyosobowych grupach. Ostatecznie 28.09. zaakceptowany został scenariusz audioprzewodników w j. polskim. Firma Movitech w dalszym ciągu wykonywała prace związane z tłumaczeniami treści audioprzewodnika na języki obce, w celu umożliwienia korzystania z nich turystom obcojęzycznym. Niemieckojęzyczne i anglojęzyczne wersje były konsultowane z pracownikami Działu Oświatowego. Zespół wykonał merytoryczną korektę ścieżki zwiedzania z audiodeskrypcją dostosowaną dla osób niedowidzących. 26.11. prace Zespołu zostały zakończone.

Po zakończeniu przez Firmę Movitech pracy nad przygotowaniem audioprzewodników, opracowano regulamin ich udostępniania zwiedzającym.

2. W kwietniu 2020 – w związku z pandemią wirusa Covid-19 – przekazano Pracowni Informatycznej pliki wybranych wystaw eksponowanych w Rogoźnicy, celem ich udostępnienia w internetowej zakładce #zostańwdomuipoznajhistorię.
3. W związku z koniecznością dostosowania Muzeum do zwiedzania przez turystów z dysfunkcjami Dyrektor Muzeum powołał Komisję ds. dostępności osób ze szczególnymi potrzebami, któremu przewodniczyła pracownica Działu Oświatowego. 9.11.2020 na zlecenie UMWD Zespół ds. dostępności wykonał audyt do „Planu działania Województwa Dolnośląskiego na

rzecz poprawy zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami”.

Jednym z warunków dostępności jest wykorzystanie pojazdu typu melex przez osoby z niepełnosprawnością ruchową. W tym celu opracowano regulamin udostępniania tego pojazdu.

4. Na język polski tłumaczono korespondencję obcojęzyczną (j. angielski i niemiecki) oraz przygotowywano odpowiedzi w tych językach. W języku niemieckim przetłumaczono 97 pism, z czego 10 stanowiły tymczasowe regulaminy obowiązujące w Muzeum Gross-Rosen w czasie pandemii. Pozostałe to bieżąca korespondencja Działu Oświatowego i Dokumentacji. W języku angielskim wykonano 104 tłumaczenia.
5. Korespondencyjnie udzielano odpowiedzi w sprawach związanych z obsługą ruchu turystycznego oraz dotyczących wmurowania na terenie byłego obozu koncentracyjnego tablic upamiętniających więźniów zamordowanych w obozie.
6. Wykonano archiwizację dokumentów działu z 2017 roku.
7. Na wniosek Narodowego Instytutu Ochrony Muzealnictwa wypełniono ankietę dotyczącą działań oświatowych i wystawienniczych Muzeum.

DZIAŁ ZARZĄDZANIA INWESTYCJAMI

I. Realizacja projektu „Kamienie pamięci”

Projekt został rozliczony w 2018 r. Efektem projektu miało być przygotowanie wydawnictwa pt. „Żydzi polscy w KL Gross-Rosen” wraz z tłumaczeniem na język angielski. Zrealizowano w grudniu 2020 r.

Zadanie zakończone.

II. Realizacja zadania „Remonty – konserwacje w dawnym obozie koncentracyjnym Gross-Rosen”

W dniu 14.04.2020 r. została podpisana umowa nr 39/DF-VII/2020 z Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego na udzielenie dotacji na sfinansowanie zadania. Kwota przyznanej dotacji to 1 085 000,00 zł, całkowita wartość zadania wyniosła 1 116 755,09 zł, brakującą kwotę 31 755,08 zł Muzeum zapłaciło z własnych środków.

W I kwartale 2020 roku ogłoszono dwa przetargi na realizację zadania:

1. „Konserwacja i rekonstrukcja obrysu i remont zachowanych elementów budynku Rewir I, konserwacja i rekonstrukcja obrysu i remont zachowanych elementów budynku Rewir II, remont kamiennych schodów do rewiru V – 3 biegi i mur oporowy oraz remont i konserwacja destruktu Baraku nr 11 »Zellenbau«”, (792 301,09 zł, z podziałem na trzy etapy). W wyniku postępowania przetargowego wyłoniono wykonawcę i podpisano umowę na realizację zadania. W kwietniu i maju dokonano dwóch odbiorów częściowych. Odbiór końcowy odbył się w listopadzie 2020 r. Prace wykonała firma Przedsiębiorstwo Budowlano-Instalacyjne „Śniegórski” Cezary Śniegórski, ul. Grunwaldzka 1/1 z Legnicy.

2. „Remont i konserwacja murów oporowych (Dolnego i Górnego) wraz ze schodami nad Placem Apelowym, remont i konserwacja kamiennego obrysu w sąsiedztwie Placu Apelowego, remont i konserwacja muru oporowego ze schodami, prowadzących do budynku Łaźni oraz schodów gruntowych znajdujących się na prawo od wejścia do kamieniołomu na obszarze dawnego obozu koncentracyjnego Gross-Rosen w Rogoźnicy (działka nr 438, Obręb Rogoźnica)” (324 454,00 zł). W wyniku postępowania przetargowego wyłoniono wykonawcę i podpisano umowę na realizację zadania. Odbiór końcowy odbył się we wrześniu 2020 r. Prace wykonała firma Przedsiębiorstwo Budowlano-Instalacyjne „Śniegórski” Cezary Śniegórski, ul. Grunwaldzka 1/1 z Legnicy. Zadanie zakończone.

III. Realizacja zadania „Dostosowanie Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami – zakup schodołazu, pojazdu elektrycznego do przewozu osób niepełnosprawnych i systemu audioprzewodników”

W dniu 28.05.2020 r. została podpisana umowa nr 47/DF-V/ JK/2020 z Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego na udzielenie dotacji celowej na sfinalizowanie zadania. Kwota przyznanej dotacji to 410 700,00 zł. W wyniku przetargu wyłoniono wykonawcę audioprzewodników oraz podpisano umowę na realizację. Odbiór końcowy odbył się w grudniu 2020 r. Audioprzewodniki wykonała firma MOVITECH Ł. Marzec i Wspólnicy spółka jawna, ul. Zawiała 61, 30-390 Kraków. W wyniku zapytania o cenę wyłoniono dostawcę pojazdu elektrycznego i schodołazów, podpisano umowy na dostawę, odbiór przedmiotu zamówienia odbył się w sierpniu 2020 r. Pojazd elektryczny dostarczyła firma MELEX sp. z o.o., ul. Inwestorów 25, 39-300 Mielec, schodołazy dostarczyła firma Horyzonty bez Granic Aneta Angowska. Zadanie zakończone.

IV. Realizacja zadania „Rozbiórka budynku gospodarczego (prace rozbiórkowe i nadzór)”

W dniu 16.09.2020 r. z Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego został podpisany aneks nr 2 do umowy nr 47/DF-V/ JK/2020 z dnia 28.05.2020 na udzielenie dotacji celowej na sfinansowanie zadania. Kwota przyznanej dotacji to 59 130,00 zł. W wyniku zapytania o cenę wyłoniono wykonawcę i w październiku podpisano umowę. Odbiór przedmiotu umowy odbył się w grudniu 2020 r. Prace wykonała firma Przedsiębiorstwo Budowlane „Śniegórka” Grażyna Śniegórska, ul. Brzoskwinio- wa 16, 59-222 Legnica.

Zadanie zakończone.

DZIAŁ ADMINISTRACYJNO-GOSPODARCZY I KADR

I/ Zatrudnienie

Zatrudnienie na 31 grudnia 2020 r., w przeliczeniu na pełne etaty, wynosi – 41,2, w tym pracownicy merytoryczni – 20 osób.

II/ Działania w zakresie ochrony przeciwpożarowej, bhp i bezpieczeństwa Muzeum

1. W I kwartale ub.r. przeprowadzono szkolenie okresowe BHP dla pracowników zatrudnionych na stanowiskach robotniczych, w zakresie regulacji prawnych dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy, z uwzględnieniem przepisów związanych z wykonywaną pracą, zagrożenia czynnikami występującymi w pracy oraz zasady i metody likwidacji lub ograniczenia wpływu tych czynników na pracowników. Ponadto omówiono zasady postępowania w razie wypadku w czasie pracy i w sytuacjach zagrożeń (np. pożaru, awarii), w tym zasady udzielania pomocy przedlekarskiej w razie wypadku. Po odbytych szkoleniu i testach egzaminacyjnych, wystawiono imienne certyfikaty oraz zaświadczenia o odbytych szkoleniu.

Analogicznie odbyło się, w formie seminarium, szkolenie dla pracowników zatrudnionych na stanowiskach administracyjno-biurowych i innych.

2. Na bieżąco, zgodnie z potrzebami, przeprowadza się wstępne szkolenia bhp i przeciwpożarowe dla nowo zatrudnianych pracowników.
3. Na bieżąco wysyłani są na badania okresowe wszyscy pracownicy Muzeum, zgodnie ze wskazanymi w orzeczeniach lekarskich terminami.
4. Przeprowadzono okresową kontrolę przewodów kominowych w Muzeum w Rogoźnicy i Wałbrzychu.
5. Przeprowadzono ocenę ryzyka zawodowego dla pracowników, w związku ze stanem epidemiologicznym COVID-19, dotyczącego przede wszystkim utrzymania dystansu, używania maseczek ochronnych, dezynfekcji rąk oraz wszystkich pomieszczeń w Muzeum w Wałbrzychu i Rogoźnicy.

Z dniem 17 marca 2020 r. w Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy i Wałbrzychu Dyrektor Muzeum, działając na podstawie art. 3 Ustawy z 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, polecił wszystkim pracownikom wykonywanie przez czas określony (z późniejszymi zmianami terminów) pracy, określonej w umowie o pracę, poza miejscem jej stałego wykonywania (praca zdalna), tj. poza siedzibą Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy i Wałbrzychu.

6. W związku z panującą pandemią zakupiono zapasy środków odkażających powierzchnie oraz ręce, maseczki ochronne na twarz, rękawiczki ochronne oraz specjalne dyfuzory do odkażania pomieszczeń, które są na bieżąco uzupełniane.
7. Podczas okresowych kontroli nie stwierdzono uchybień w zakresie przestrzegania przez pracowników przepisów i zasad bhp. Pracownicy używali odzież roboczą dostarczoną przez pracodawcę, oświetlenie poszczególnych pomieszczeń pracy było sprawne, szatnia i jadalnia były uporządkowane, dojście do stanowisk pracy oraz przejścia prawidłowe. Podczas użytkowania maszyn pracownicy stosowali właściwe ochrony indywidualne. Na ze-

wnątrz obiektów utrzymany był porządek. Urządzenia biurowe sprawne i prawidłowo podłączone.

W związku z pandemią wszyscy pracujący zachowują dystans oraz przestrzegane jest ograniczenie kontaktów zewnętrznych.

Skontrolowano stan apteczki, nie stwierdzono nieprawidłowości.

8. Na przełomie kwietnia i maja 2020 r. przeprowadzono roczny przegląd techniczny, konserwację i naprawę podręcznego sprzętu przeciwpożarowego zainstalowanego w obiektach Muzeum Gross-Rosen w Wałbrzychu i Rogoźnicy.

III/ Remonty, konserwacje i utrzymanie porządku

1. W Muzeum w Rogoźnicy:

- Wykonano prace przygotowawcze do sezonu utrzymania i kultywacji terenów zielonych oraz porządkowe na terenie Muzeum (opryskiwanie środkami chwastobójczymi ścieżek, obrysów baraków itp.).

W pierwszym półroczu 2020 r. na bieżąco wykonywano kultywację terenów zielonych, prace porządkowe i opryskiwanie terenów zielonych na terenie Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy.

- W kwietniu i maju ub.r. pracownicy Muzeum wyczyścili i konserwowali ogrodzenie poobozowe. Pracownicy Muzeum na bieżąco wykonują konserwację sprzętu do koszenia oraz prowadzą prace remontowe.
- Firma „Miral” wykonywała przeglądy konserwacyjne systemu sygnalizacji alarmu pożaru i systemu Telewizji Obserwacyjnej.
- W II i III kwartale ub.r. zlecono PUPH Kramek usunięcie samosiejek i krzewów z terenu kamieniołomu.
- W lipcu i wrześniu 2020 r. firma „GREEN LINE” oczyściła z korzeni i samosiejek część tzw. oświęcimską oraz część więźniarską od rewiru VI do ogrodzenia.

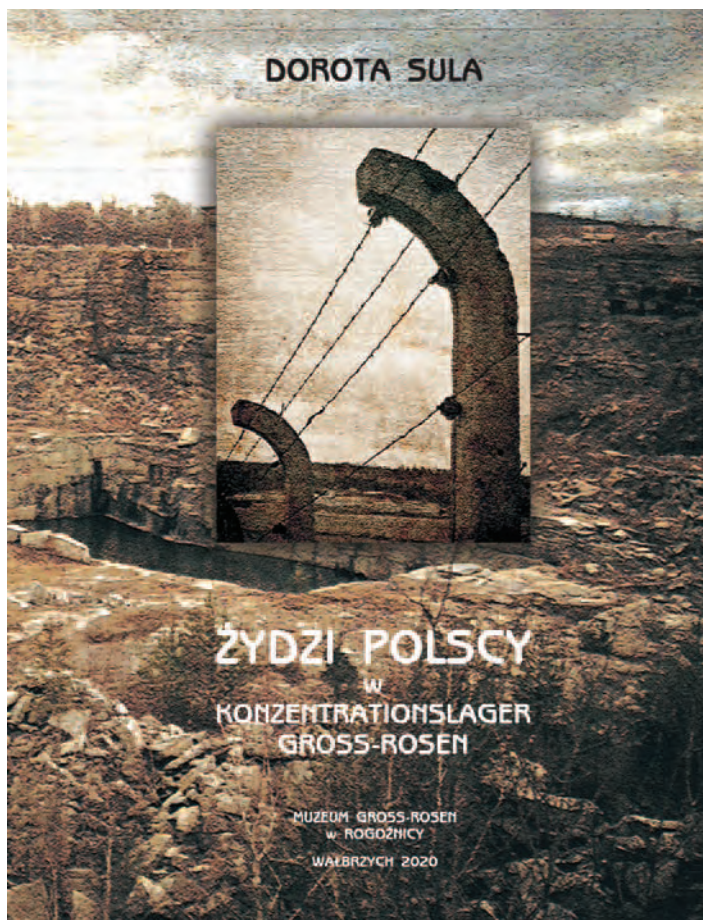
2. W Muzeum w Wałbrzychu:

- W I kwartale 2020 r. wykonano, własnym sumptem, remonty i malowanie pomieszczeń biurowych i magazynowych.

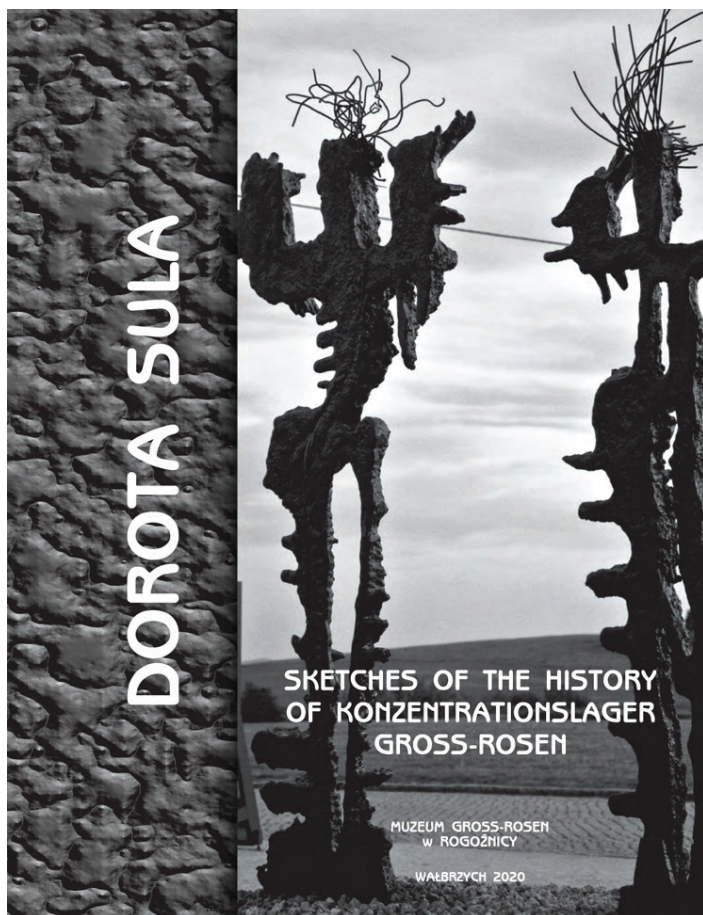
- W sierpniu 2020 r., zgodnie z obowiązującymi przepisami, zostało zarejestrowane urządzenie grzewcze stacjonarne (piec olejowy DXN-100) w Muzeum w Wałbrzychu i w konsekwencji uzyskano potwierdzenie przyjęcia zgłoszenia rejestracyjnego w zakresie podatku akcyzowego wraz z kodami transakcyjnymi na dostawy oleju opałowego lekkiego.

IV/ Inne

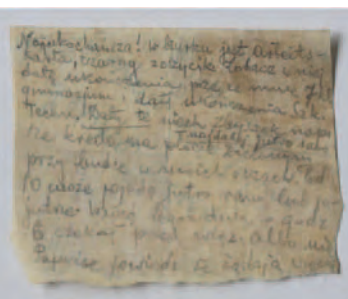
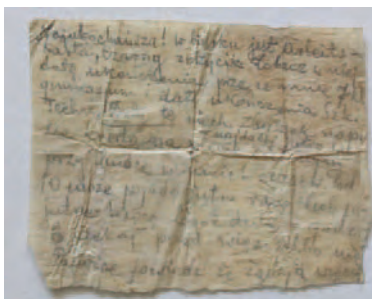
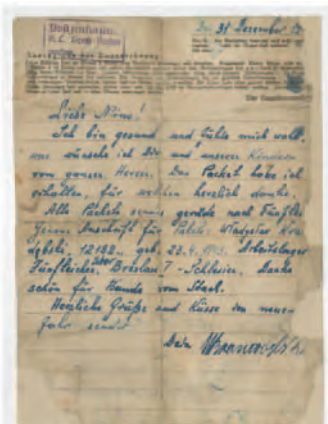
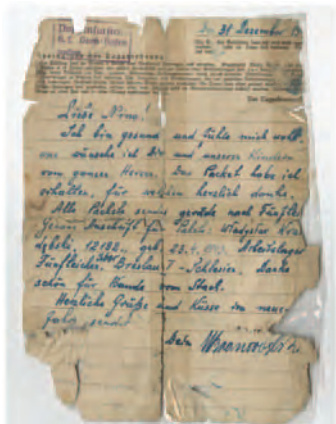
1. W 2020 r. archiwizowano posiadaną dokumentację, zgodnie z „Instrukcją Kancelaryjną” i „Wykazem akt Muzeum”.
2. Zgodnie z terminarzem, w styczniu ub.r. przekazano odpowiednim instytucjom sprawozdawczość z działalności Muzeum za IV kwartał 2019 oraz roczną za 2019 r.
3. Zakupiono na bieżące potrzeby olej lekki grzewczy oraz ekogroszek dla Muzeum w Wałbrzychu i Rogoźnicy.

Fot. 1. Publikacja wydana przez Muzeum Gross-Rosen w 2020 r.

Fot. 2. Publikacja wydana przez Muzeum Gross-Rosen w 2020 r.

Fot. 3-5. Dokumenty z Archiwum Muzeum Gross-Rosen – przed konserwacją (po lewej) i po konserwacji (po prawej)

Fot. 6-8. Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy –
konserwacja i rekonstrukcja zachowanych elementów baraków
Rewiru I i II

Fot. 9-10. Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy –
remont trzech biegów kamiennych schodów do baraku
Rewiru V oraz muru oporowego

Fot. 11-12. Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy –
remont i konserwacja destruktu baraku nr 11 „Zellenbau”

Fot. 13-15. Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy – uroczystość w rocznicę wybuchu II wojny światowej

Rogoźnica,
ul. Ofiar Gross-Rosen 26, woj. dolnośląskie
58-152 Goczałków, tel. 74-85 590 07

Archiwum i Pracownia Naukowo-Badawcze
Adres do korespondencji:

58-304 Walbrzych, ul. Szarych Szeregów 9,
tel. 74-84 215 80; fax. 74-84 215 94
e-mail: muzeum@gross-rosen.eu
www.gross-rosen.eu